

ANY III

NÚM 90

BARCELONA 16 MAIG 1890

Fot. de A. Esplugas.

Cristina Borghi Marro

EN LO CARRER

doncas, senyora Pepa, ¿ahont redias-tre 's fica, que feya tant temps que no se la veyá en lloch?

—Ahont vol que 'm fiqui? A casa passant engunias; *afiguris* que he tingut lo noy malalt.

—Ab!... sí? ¿Y qué ha tingut?... lo sarrampió? Com n' hi ha tanta passa...

—Cá; no, senyora, lo *garrotillo*, y lo meu home qu' es un trés d' ase, va fer venir un metje que no ho va entendre; tè de pensar que quan l' angelét va comensar á tossir y á tapárseli la respiració, va dir que tenia la *distèria*; jo al sentir un nom tan enrevessat no vareig sapiguer qué ferhi, y ell vinga receptor potingas, que 'l pobret tantost se m' escanya; si ho haguès entés y m' haguès dit clar, "Senyora Pepa, lo seu noy te 'l *garrotillo*," y no aquell dimoni de nom que vá *empescarse*, jo ab una cataplasma de sabó moll, qu' es com posá oli en un llum, l' endemá ja haguera mamát.

—Es clar, dona de Deu. ¿Y que no ho coneixia vosté?

—Al principi ja m' ho semblava; vaig ferli obrir la boca ab una cullera, pero com es tan rebéch, per poch se me l' empassa. Vaig tenir un susto!... Llavors, *aquell*, que diu que 'ls metjes saben més de medecina que tothom, va fer venir un que viu al cantó de 'l carrer de casa.

—Ay! ay! ¿Que 's diu senyor Ramón?

—Sí, senyora, justament.

—¿Es un d' alt, magristó, ab barba?

—Sí, senyora, aquest mateix.

—Sempre ho he dit qu' aquell home no m' agrada-va prou.

—¿De qué 'l coneix? ¿Que l' ha visitada algún cop?

—¡Cá, Deu me 'n reguart! Es un metje sense conciencia, va anar á visitar un cosí de la cunyada del meu germá; jo que m' hi trobava los hi vaig fer avinent que no m' agradava, pero ells semblava que hi tenian *taleya*, y com una no mana á casa de 'ls altres, no hi va haver remey.

—¿Va morirse?

—Ja ho crech. ¡Pobret! ab tots los coneixements; antes d' aclucar los ulls va despedirse de tots, que cregui que feya enternir.. va quedar que semblava que dormía.

—¡Si qu' es llástima! ¿Qué tenia?

—Jo conto que era un mal donat, sab? sino que 'ls metjes no hi creuhen, y don Ramón va dir qu' estava tísich, y vinga ferhi remeys per tísich, y era tan tísich com vosté y jo.

—¿Per qué no tenian consulta?

—¡Ay, Deu la fassi bona! Ja van ferho; y tots van dir lo mateix. ¿No veu que llops ab llops no 's mossegan? Aixó de las consultas es un *papa-dinero* per *afavorirse* los uns als altres.

—¡Ja 'ls arreglaría jo! ¿No diuhen que saben tant y quant? ¿Si? Doncas si curas lo malalt cobrarás y sinó á presiu per tota la vida.

—Es lo que jo dich. Veu lo senyor Jaume es diferent; si cura pren la bona voluntat y si nó, rés; pero casi sempre posa bó y sá. ¿No veu que sab tant?

—¿Qu' es un altre metje?

—Cá, no, senyora; lo barber del de casa, es *salurgia* y sap un grapat d' hervas y te un llibre que va trovar dels frares; per los trencats y espatlláts de pit no hi há ningú que li passi la má per la cara.

—¿Donchs, fa bonas curas?

—¡Ja ho crech, santa cristiana! Pero ha de ferho d' amagat dels metjes, perque la enveja 'ls mata y no volen que visiti. Ahir mateix va anar á casa, pera curar un ull de poll que no deixa caminar al meu marit y m' ho deya. "Desenganyis, senyora Catarina, lo govern deixa fer de metje á qualsevol xixaretlo perque ha anat á fer tabola á l' Universitat y al Hospital y ha esquitxat diners per lo títol, y á mi que soch un home de conciencia, que he estudiat á casa y tinch un grapat de secrets, qu' ells no saben, no 'm deixan exercir... Y crégui que tè rahó perque jo n' hi sè molts de curas.

—Vol dir?

—Ay filla!... p' els mals de la matrís es un trunfo; te unas ulleras qu' ell mateix va inventarse que li veu tot l' interior que cregui que dona gust.

—¿Vol fer lo favor de dar-me la seva *dressa*?

—Miri no 's pot perdre. ¿Sab lo carrer que m' estich?

—Prou.

—Donchs, ja veurá; tira avall, després gira per la primera travessia que vé á l' esquerra, segueix lo carrer hasta la plasseta; en sent allí tomba com qui vol anar cap amunt y veurá un mico que tè dos bassinas de llautó á la boca y un lletrero al vidre de la botiga que diu: *Salón de afaitar; s' esplican sanguicuelas*.

—Ja 'm sembla que hi trovaré; aixís qu' arrivi á casa diré al Antón que m' ho apunti darrera del *par-nostrich* per quan s' ofereixi.

—Veurá quin home tan senzill; á l' estiu als vehins ens visita en mànigas de camisa; no fa cap compliment, rés de levitas, ni.... ¡Reyna Santíssima! Tocan las dotse. I o meu home plegará y no trovará ningú á casa.

—Jo vaig á buscar lo noy al estudi, si no hi soch al punt de l' hora me 'l deixan sortir y com es tan entremeliat se 'n vá á la boquería á menjar tomátechs que trova á terra y á casa no vol escudella.

—Son canalla que sempre comprometen.

—Sent quin xibarri? deuhen ser aquells homenòts del llás.

—Ja ho sabrèm.

—¡Y ara! ¿Qu' es boig aquell senyor que crida ab la má á la cara?

—Ara estoba á un bordegás

—¡Ay, si es lo meu noy! Antonet! vina aquí desseguida!

—Aquest senyor m' ha pegat.

—¿Y per qué t' ha pegat lo poca vergonya?

—Lo poca vergonya es lo seu fill que m' ha tirat un sigró á l' ull.

—¡Aném, *ganassa*! ¿Y per aixó tenia de pegar á la pobra criatura? ¡Gran mal se 'n fá! Fos aquí 'l seu pare...

—No s' acalori senyora Pepa!

—Als meus fills no vull que ningú me 'ls toqui. Podía venir á donarme queixas que bons pares tè.

—Si, podía anar á queixarme al bisbe... no tingues sin los fills tan mal criats.

—¡Mal criat ho será vosté que pega á las criaturas!
Ara mateix vaig á trovar al arcalde del barri porque 'l
fassi anar á casa la ciutat. ¡Se 'n farà deu pedras!

—¡Vagi á trobar á qui vulgui!

—Miri, senyora Pepa. Ara vé 'l seu marit.

—¡Antón.....!

—¿Qu' ha estat aixó?

—Aquell senyorot que se 'n vá, que ha pegat al noy.

—Fórt!... alguna n' hi devia haver fèt.

—Mira l' altre beneyt!...

—Au, au, cap á casa.

—Vaja, estiga bona.

—Passiobè.

—Vaja, cuyta, xafardera!

J. RAMAGE.

«ALTRA FEYNA HI HA»

En Roch qu' es un tipo
gandul hasta allá
ja ha pres los mals vicis
del joch y fumar;
se lleva á mitj dia
retira molt tart
y si algú li parla
per' ná á treballar
á tots los contesta:
—Altra feyna hi ha!

L' hermosa Angeleta,
promesa n' está
fa poch ab l' Emilio,
un jove com cal,
y quan ell li parla
per' ná á passejar
solets, ó al teatro,
ella que la sab
molt llarga, contesta:
—Altra feyna hi ha.

En una parroquia
diu qu' un capellá
una penitencia
cert dia va dar
á una que volía
treurers los pecats,
y com no va serne
d' aquella gens grat
li respongué:—Pare,
altra feyna hi ha.

Don Joan, mantegayre
del carré del Call
lo dia de festa
no tanca fins tart
y als dependents, pobres,
los tè á dintre, esclaus,
mes si algú li parla
per tancar aviat,
diu sense amohinarse:
—Altra feyna hi ha.

Jo estimo á una nena
que te uns ullets blaus,
y es per mi, la nena
mes maca del plá;
ella enamorada
de mi está fins dalt,
y si de casarnos
may surt á parlar
jo li responch:—Noya,
altra feyna hi ha.

J. STARAMSA.

UN DUPTÉ

Després d' haverne passat
una grave malaltía,
vareig sortí l' altre dia
de casa, del tot curat.

Lo metje que 'm visitava,
va empleá tot son saber
per treurem ab gran acert
del perill en que jo estava.

Un dia, certa persona
me va visitar, malalt,
y per remey al meu mal,
'm dongué cosa molt bona;

Y fòren aquets favors
una medalla sagrada
en ahont hi havia grabada
la Regina dels Dolors.

Y jo, volguent se agrahit,
vareig acceptar la oferta
y ab confiansa molt certa
la posí sobre mon pit.

Resúmen de tot aixó:
que ha fugit la malaltía;
y are dich ab alegría
estant completament bó.

Jo me he curat, si senyors;
Pero bè,... qui 'm va curá?
Lo metje que 'm visitá,
ó la Verge dels Dolors?

GESTUS II.

LO PLOR DE LA NINA

La nineta plora
¿Qui causa son plor?
¿Potser l' ha deixada,
son fals aymador?

La nineta plora
de sos ulls á doll,
llágrimas com perlas
arrenca son plor.

Llágrimas que mullen
son rostre preciós,
sas galtonas frescas
com del Maig las flors.

La nineta plora
qui causa son plor?
l' haver pelat sébas
que cohian molt
per fe sanch y fetje
ab séba... de porch.

CRISTÓFOL TITELLA.

ECO DE QUARESMA

Párrafos que hi escullit,
d' un discurs ó be sermó
que va fer, tot un rectó,
per cert, bastant aixerit.

Enfilat dalt de la trona,
digué aixís, mossen Sever:
Lo sermó que vaig á fer,
será sobre de la dona.

«Lo primer que tocaré,
joh caríssimas germanas!
son las viudas; y tinch ganas
d' *entretenirme* també,
ab las solteras impías
que inspiradas per Satán,
per promesos, sols están,
per balls, y per ximplerías.

A las que van escotadas,
ab rigor, criticaré
y després m' *ocuparé*
un ratet ab las casadas...»

Al sentí aixó un feligrés
digué:—Jesús!—escamat.
—A quin temps hem arriuat!
No 'n volía saber més!

LLUIS SALVADOR.

¿Qué será?...

Qué ho fa, que sempre que passo
per ton devant, nena hermosa,
si also 'ls ulls pera mirarte
't tornas roija, molt roija?...

A fé que m' estranya molt
que tu 't ruborisis, noya,
pus jo no se qué dimontri
pot motivar aytal cosa...

¿Será potser que m' estimas
y que foch én ton pit brolla?
foch d' amor inestingible
que hasta t' ix per las galtonas?...

Si es aixís, jo 't prech, per Deu,
que m' ho diguis prompte, noya;
perque dintre un mar de duptes
ma pensa temps há 's revolca.

QUIMET VINYAS.

RESIDUOS

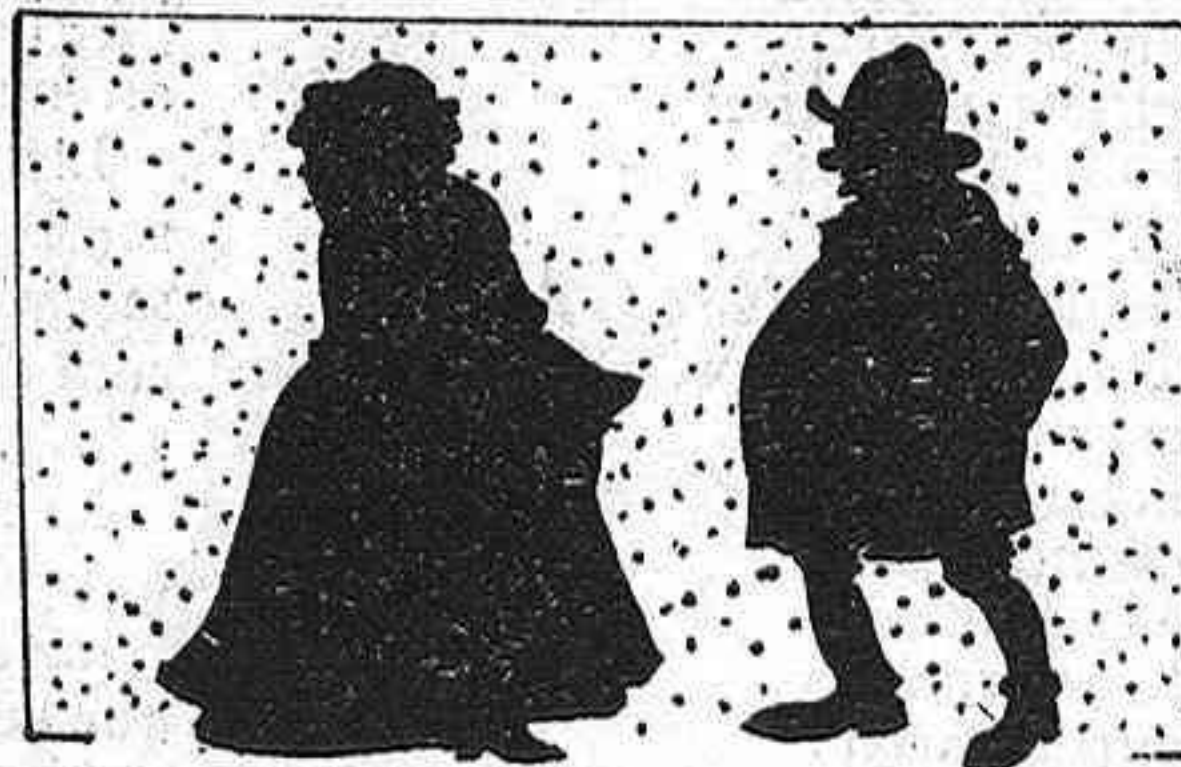
—Si jo sapiguès que al capitá li han trencat algún os, donaria lo sí al tinent... Demá escriuré á Madrit.

Som el día 13... vá... crech que ja no hi ha perill en eixir de casa...

—Jo que ja 'm veyá ab un grau més, m' haig de contentar ab aquell sigró al ull que 'm va fer veurer las estrellas...

—Y encara no 's pot saberho qui va armarho tot aixó?
—Qué vol que .li diga jo...? pero prou ho ha fet lo clero.

ULLS DE HUELGA

—Y donchs, cóm va ser?

—Com en aquells arbres de la Rambla hi ha tants pardals, vaig alssar lo cap á veurer si plovia y 'm va caurer... sab?

—No parli més!

—A la cuenta dentro del cigarro habíá un cohete y al llegar á la mitad...

—Comprendo.

Ni Rubinat... ni pildoras de Brandeth... rés 'm fa rés.

¡BONA NIT!

A llogarse un mosso á una casa de pagés; era lo cor del hivern y feya un fret de mil dimonis.

Al arriivar lo vespre y al acostarse á la llar de foch, va veurer la consoladora flama rodeijada p' els gossos de la masía y als demès mossos formant cércol detrás d' ells.

—Com es que no empaytéu los cans y no vos acostéu al foch? va dir lo mosso nou.

—Ja nos ne guardarém bè, van anyadir los altres; son los gossos de cassa del amo y si 'ls tocavam 'ns despatxarían.

—Ah... si? bè bè... Ja veuréu com jo m' arreglo y demá vos podréu escalfar en quant jo arriivi.

Aixis fou, l' endemá vespre ja estavan los *vehins* escalfantse en primera línea y los mossos detrás d' ells quan entra lo nostre home.

—Bona nit! diguè cridant al entrar á la cuyna.

Com moguts per un ressort tots los gossos s' aixecaren y mes que depressa van sortir no solament de prop del foch, sino de la cuyna.

Los companys van quedarse admirats y li van preguntar que com dimoni sense tocar als gossos havia lograt fer que sortíssen de la cuyna.

—Es un poder májich que posseheixo, va contestar l' altre.

Efectivament, cada nit quan entrava lo nostre home y al dar la bona nit, ja podían los companys acostarse al foch porque lo qu' es los protegits de sant Roch no esperavan pera deixar lo sèu puesto, ni que s' assentés lo májich.

Un día per fi va explicar á sos companys lo secret.

L' endemá del día que vaig arriivar, va dir lo mosso, vaig agafar los gossos quan tots erau al camp y vaig tancarlos en un quarto; á poch hi entro armat d' una vara de freixa y després de dir ¡Bona nit!! 'ls vaig repartí un juli que vaig deixarlos com nous. Vaig repetir aquell día la funció déu ó dotse vegadas fins qu' al últim al veurem no més y al sentirm dá la Bona nit, sortían del quarto que semblava que los empaytessin.

Per aixó va ser que al arriivar lo vespre y al sentir la meva veu que repetía la mateixa paraula, no van esperar ni qu' entrés á la cuyna pera deixar lo lloch expedit, ni l' esperarán may més y podrém escalfarnos sense que l' amo 'ns despatxi.

AYGUADÉ.

CURIOSITATS

LAS COLUMNAS D' HÉRCULES

ANTIGAMENT 's donava aquest nom als monts Calpe y Mila que estavan situats al S. y al N. del Estret de Gibraltar, pus, segons se deya, Hércules havia terminat los seus viatjes en aquell punt. Segons Diodoro Siculo, Hércules, després d' haver recorregut l' Egipte y demès costas d' Africa y haver aixecat la ciutat de Hecatompilón qual nom va donar-

li per tenir cent portas que hi davan entrada, va arriivar al mar gaditá aixecanthi las columnas en las costas d' abdós continents. Desde allí ab una nombrosa flota navegá per Yberia, derrotant als fills de Crisaor y fentse amo de la Península.

En lo temps antich, escás en coneixements geográfichs, va haverhi molta controversia pera apreciar lo lloch en hont estavan clavadas las columnas d' Hércules. Molts suposavan qu' estavan situadas, no en lo Estret, sino en la mateixa Gades (Cádiz) en hont Hércules las aixecá com pera donar á entendre que desde allí ja no 's podia passar endevant ni per mar ni per terra.

Las columnas de Hércules figuran desde molt antich en l' escut d' Espanya.

PEPET DEL HORT.

ANDALUSADA

Volguent fer lo grande, un día, puig que celebrava 'l sant, va donarme la manía de fumá un puro d' estanch.

Jo ja havia sentit di' que 'l tabaco era dolent; pero vaig pensá entre mí: —Fumém qu' aixó fa valent.

En efecte, molt formal en un estanch vaig entrar y allí 'm vareig fer triar un cigarro de mitj ral:

—Val vint céntims—¡Recristina!

¿Qu' es lo qu' ara jo he sentit?

—Si senyor si, la propina:

¿vèu qu' aquest es escullit?

—Bueno, vaja, aquí te un ral de una capsa de cerillas y 'l cigarro ¿eh?—Cabal.

Y ab totas las campanillas d' un fumador consumat treché un misto, hi calo foch, xuclo... y noto al cap de poch que continuava apagat.

Encench altre misto y... rés; per fi pipant y encenent vareig lograr mon intent veijentme 'l cigarro encés;

¡Pero fillets! quin desfici! jo prou m' esgargamellava xuclant pero no tirava; ¡Casi vaig perdre 'l judici!

Cansat de putinejarlo y ab mal de coll de tussir, de xuclar y d' escupir, vaig decidir destrossarlo.

Lo desfaig ab poch apuros, y després de rebuscar, ¿saben lo que hi vaig trobar?

¡¡¡un bitllet de dos céntims duros!!!

EGO SUM.

CARTA DE 'N XARAU

Al Excm. Sr. D. N. de N.

Excelentíssim Senyor,
y estimat amich *caríssim*,
com que 'm trovo tronadíssim
vull demanarli un favor.

Pero abans li probaré,
(sent bo que visqui advertit)
que só un noy tan aixerit,
que fins me deixo 'l tupé.

Ja desde mos tendres anys,
no escoltant del mestre 'l reny,
so tractat ab molt desdeny
á *los propis y als estranys*.

En vá ab rigurosos cástichs
mos pares m' han empaytat,
que á tot' hora hi demostrat
tindre 'ls sentiments elástichs.

Cansat ja de la palmeta,
del mèu ingyiny satisfet,
vaig posarme á estudiar *dret*
per viure ab la esquena dreta.

Y sols vaig treure al discurs
del temps que depressa passa,
sent com só un cap de carbassa
una carbassa per curs.

Estant de *huelga* 'm vaig dí
un día; no se omple 'l cosi;
¡Vull dedicarme al *negoci!*
¡Lo *negoci* es fet per mí!

Y al *negoci* 'm vaig tirá,
y ab desitj de profit treure,
may m' hi descuidat de *deure*,
pero sempre de pagá.

Sent la meva caixa un *mito*,
resulta d' aquest bullit
que tinch molts parents de *Pitt*
per més que m' importa un pito.

Soch de carácter farrenyo
y en ferlos la pòr, m' afanyo,
en vá m' ensenyan 'l panyo
y m' empenyan quan m' *empenyo*;

Puig com que llana al clatell

no 'n tinch ni molta ni poca,
los hi embolico la troca
perque no 'n treguin capdell.

Del tot perdut lo decoro,
sabent que es teatro lo mon,
sols porque no 'm súhi, 'l front,
canto, ballo, rich y ploro.

Lo mèu carácter embauca;
ab paraulas hipnotiso;
y ab tot bitxo fraterniso
sabent fe 'ls papès de l' auca.

May so temut á la crítica
tan xarraire, com despòtica,
tinch la fama molt eròtica,
y una propenciò política.

Tot y ser un *pintor* quinto,
á tots pinto la cigonya
y com no sè 'l qu' es vergonya,
la vergonya *me la pinto*.

De la *gramática* parda
tots los *sustantius* conech;
de los *verbs* profit ne trech
y l' *ortografía* 'm guarda,
puig si venen en conjunt
inglesos aménassants,
deixantme d' interrogants,
als sèus dicteris faig punt.

Tinch molta sanch freda, molta,
catxassa y ferma passiencia,
so un *Alfarache*, en la ciencia,
y un *Lazarillo*, ab més solta.

Tinch las camas molt lleugeras
y molt oberta la vista,
gran astucia per la *pista*
y unas manyas tan certeras
que 'l pobre que sent babau
cau en mí, per desespero,
treyentse encare 'l sombrero
m' afluixa tot lo *cacau*.

En sí, soch viu com un mico,
y com *Ganimesdes* maco,

més faldilletas que 'n *Paco*
y més punxegut qu' un *pico*.

Aqueixas ma's qualitats,
Excelentíssim Senyor,
son y entrém á lo favor
qu' espero ab ulls aclucats.

Com haurá vist pel registre
de mas *virtuts* qu' exhibeixo,
¿me sembla que bè mereixo
una plassa de Ministre?

¡Ministre jo! ¿que 's creu poch?
Jo hi guanyo y tothom hi guanya
si me 'n fá, juro qu' Espanya,
cambiará prompte de lloch.

De tal manera al Progrés
daré impuls, que en un moment,
tot lo qu' are es existent
no crech qu' existeixi més.

Deixant á tots en dejú,
posaré com á Senyora,
eixa lley *repartidora*

¡per mi tot y rés per tú!

Y llenya á tothom que cridi,
y llenya á aquell que 's baralli,
y llenya á aquell que no calli
y llenya á aquell que nos midi.

Sabent que ab llenya s' ensenya,
ser als homes grans y bons
sense consideracions,

¡Llenya! ¡llenya! y sempre llenya!

.....

Are aixó vosté s' ho pensa,
y si *ajudarme* li plau,
sos pèus besará en

Xarau.

(Aquell de la coneixensa).

Per la copia. J. M.ª CODOLOSA.

QUENTOS

Van preguntar á un metje molt bunyol qu' estava malalt: ¿Qui 't visita?

—Don Antón.

—¿Que no podrías visitarte tu mateix, y t' estalviarías la visita?

—Veurás... lo suicida no tè lloch d' arrepentirse.

En una taula de café hi han varios joves aficionats al art dramátich esperant á son director que 'ls té de repartir sos respectius papers quan al arribar aquest s' adona que entre ells hi ha un desconegut y li diu:

—¿Quin paper fa vosté?

Y l' aludit qu' es paperayre, contestá:

—*Paper de barba*.

D. BARTRINA.

Un pare pregunta al seu fill:

—¿Qu' es l' art?...

—L' *art*... es un utensili per pescar.

En una casa de comers.

Una senyora pregunta á un dependent:

—Escolti, Lluís, ¿pot ferme una declaració?...

—D' amor?

—No, senyor; de ferro-carril.

Un xicotet de poch anys estava abressat ab una noyeta y trobantlo la seva mamá ab aquella *santa* posició, li pregunta:

—Qué fas, nen?...

Estém provant qui te més forsa.

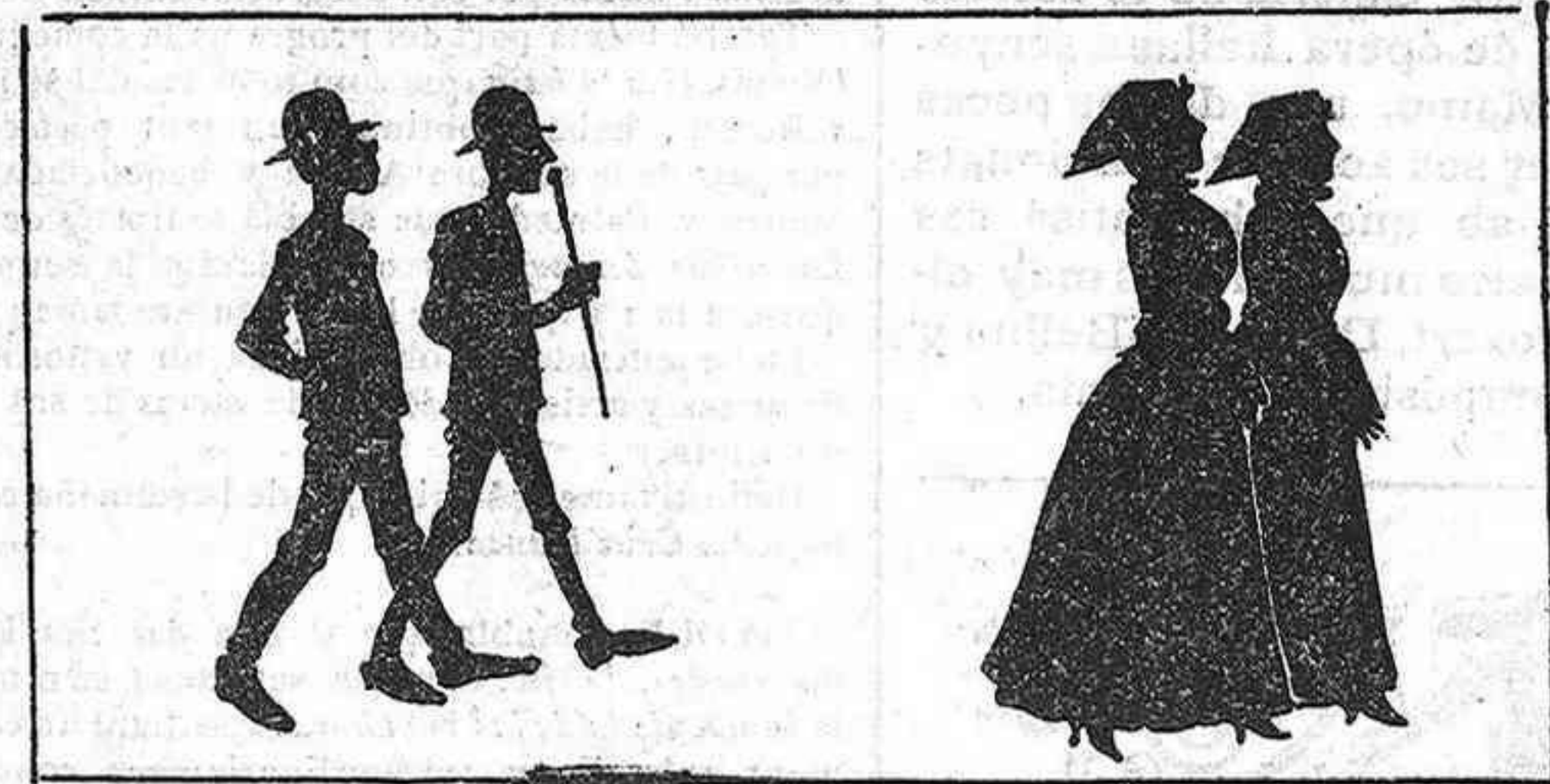
J. CASANOVA V.

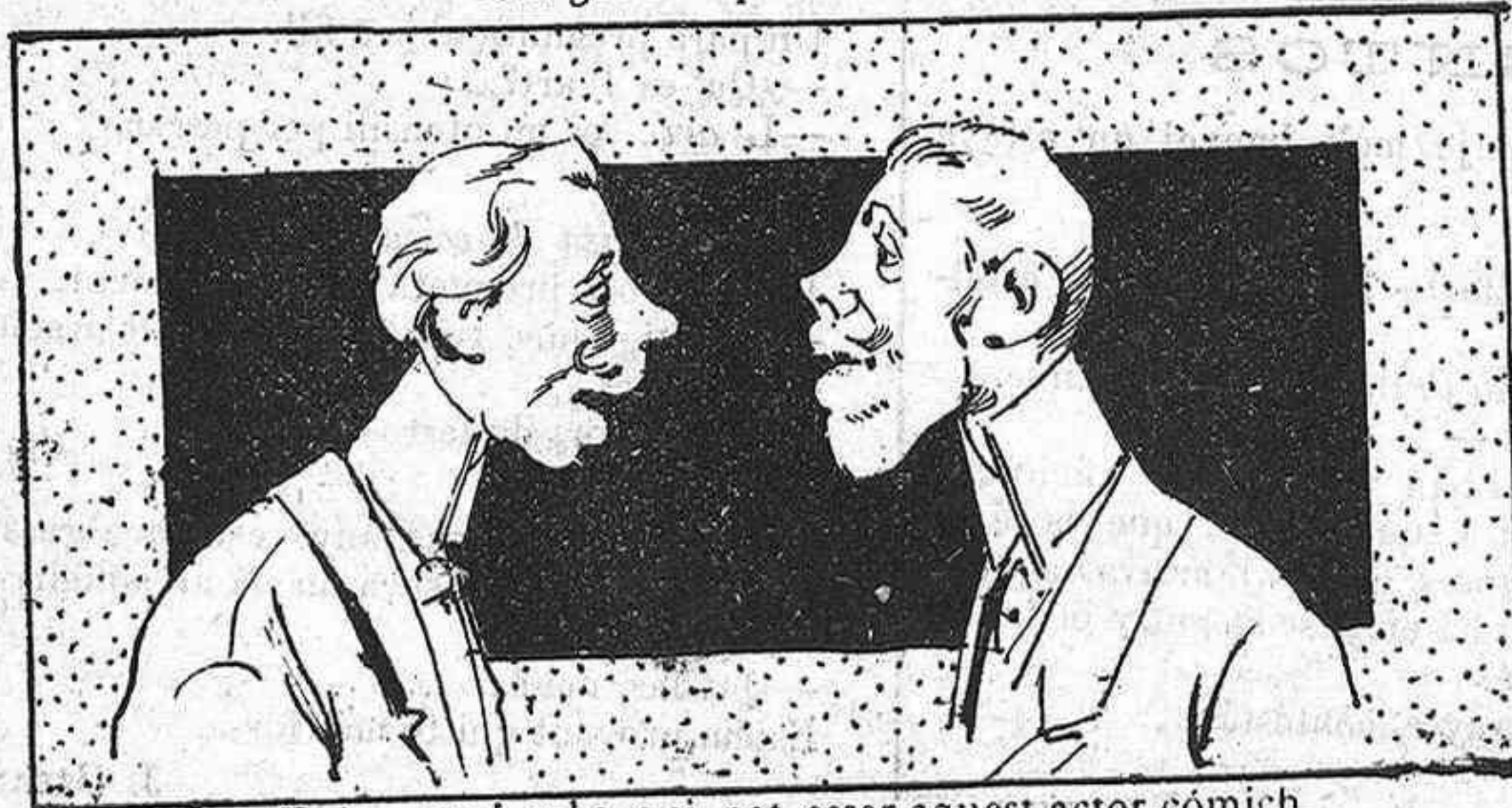
—L' hi enganyada... qu' aixerit!
me 'n vaig a veure a la Lola,
—Pobre Paul!... 'm deixa sola;
com gosaré aquesta nit!

Si fos cert alló de dimoni,
m' hi donaria per tres pessetas...

—Sinó que soch partidari de no trevallá a la nit..
—Fém un arreglo, com los tramvías.

Tu!... ¿qué sabs qui pot esser aquest actor cómich
que diu que 's casa?
—Noy, no bech ab bonas fonts jo.

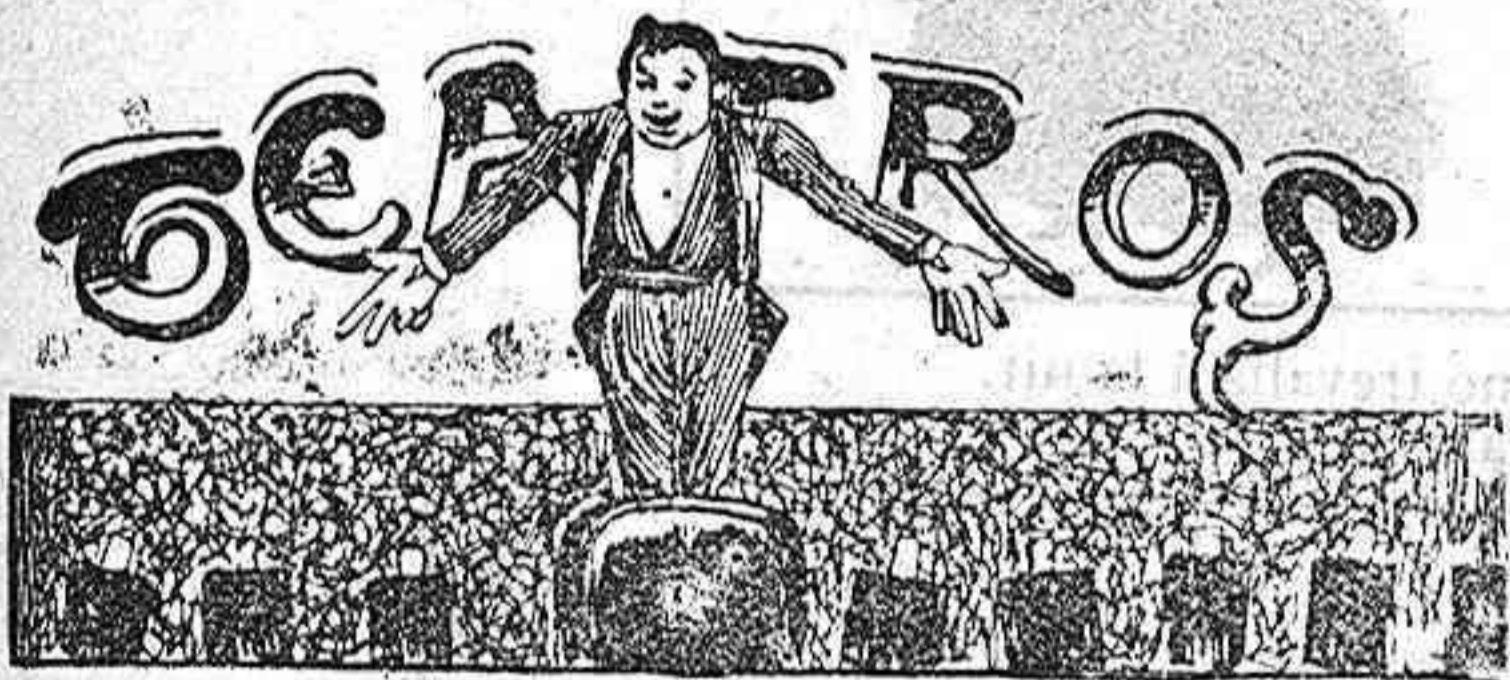
—Si be es cert no hi ha ganancia,
es molt distrèt, si senyor,
aixó de ser protector
de la Casa de Lactancia.

—Las academias las pago 4 rals mes.
—¿Qué son academias?
—S' ha de despullar tota.
—¿Qué vol dir que tindré molt frét?

NOSTRE RETRATO

Honrem avuy nostra Galeria ab lo retrato de la eminent artista de ópera italiana senyora Erminia Borghi-Mamo, una de las pocas cantatrius que tant per sos accents apassionats com per la filigrana ab que sab matisá sas notas, fa reviurer l' estro musical dels may olvidats Meyerbeer, Mozart, Donizetti, Bellini y demés pléyade de compositors eminents.

PRINCIPAL.—Molt aplaudidas sigueren las innovacions ó reformas en lo viaje *España*, si bè aré resulta interminable lo segon acte, pus s' hi han anyadit quatre números musicals.

Lo final de la obra ab l'acompanyament de la banda causa molt bon efecte. ¿No podrian també modificarse aquellas *artísticas* evolucions militars? Creyém que si y sería sens dupte ab honra y profit de la obra.

ROMEA.—Lo dilluns va tancarse aquest Teatro tornantse á obrir lo dimecres; ara 's darán uns quants días representacions per entregas. L' Empresa s' ha fet elástica y ho será tothom...

Hasta, potsè, 'l Tio Nel-lo
y l' agutsil Mondregon,
representantse l' Otel-lo
la *vispera* de la ACENCION.

Aquest últim vers pot ser es una mica llarch per alló de ferhi cabre un dia que no existeix en lo Santoral.

NOVEDATS.—Poca gloria y escàs profit ha lograt la *tour-née artistique* de Mr. Chartier ab las representacions donadas en aqueix elegant teatro.

La companyia Tutau segueix representant lo *Jenny* ab lo mateix éxit de las primeras representacions.

Definitivament divendres pròxim tindrà lloch lo benefici del reputat actor de caràcter senyor Pígrau en que ademés de representarse la obra favorita de la temporada *Jenny*, s' estrenará lo diàlech original de nostre amic y company de redacció senyor Ayné Rabell, titolat: *De pares á fills*.

CATALUNYA.—Lo juguet de Vital Aza, titulat: *Su Excelencia*, obtingué un bon éxit degut en part principal á son inmillorable desempenyo sobresortint las senyoras Alverá y Pino y los senyors Manso y Palmada.

Respecte á sas condicions literarias, si be s' hi observa aquella facilitat y vis cómica tant peculiar al seu autor, molt lo perjudicá lo tema forsat á causa de la célebre aposta artística, ja que las mes de las escenas resultan algo falsas.

Lo benefici de la senyoreta Campos, efectuat lo dilluns últim serví per aquilatar las simpatías que ab tant curta temporada s' ha sabut conquistar, habent obtingut un plé á vessar.

Las obras escullidas foren la ja coneguda: *Los de Cuba* que com sempre feu las delicias del públich, *La segunda*

tipla, que á pesar de anunciarse que dita artista debia estrenarla a Madrid (halagada sens dupte per lo éxit que tingué en la cort) resultá un verdader soporífero, per lo que no podém menos que acompañar al sentimeñt als autors de la *Niña Pancha* per son desgraciat éxit en Barcelona.

També formá part del programa la comedia del malograt Olona: *Alza y baja* que com totas las del seu autor may envelleixen, habent obtingut un tant perfecte desempenyo per part de la senyora Alverá y beneficiada y los senyors Manso y Palmada que semblá se tractés de un estreno. De *Las niñas desenvueltas* ne parlarém la setmana entrant ja que era la 1 y quart de la nit y encara tenian de comensarse.

La beneficiada fou obsequiada ab valiosos regalos de la Empresa y artistas, ademés de varios de sos nombrosos admiradors.

Definitivament á principis de la setmana entrant se estrenará *La Cruz blanca*.

TIVOLI.—Sembla que s' han dat cita á n' aquest local las verges, ja que fa pocas setmanas se rendí homenatge á la *inmaculada de las vuyt horas* resultant un espectacle sumament aplaudit y extraordinariament concorregut y are per no ser menos *La Virgen del mar*, també ha agafat lo puntillo y ha volgut lograr sino igual éxit de concurrència, superior ab gust artístich sortintne victoriosa, puig que ademés de un argument sólit capás de convencer á totas las classes socials, que logra fer creixer l' interés no decayent un sol instant, fent esperar ab verdader deliri lo final, s' ha presentat adonada de notable música, molt ben instrumentada y que l' espectador aplaudeix fins á lograr la repetición. Entre otras pessas sobresurt lo preciós *ball* de rams, una barcarola y un *duo* de soprano y barítono.

També déu son extraordinari éxit, al notable concurs dels escenógrafos, pus aquella fábrica incendiada obra pictórica det sens rival Soler y Roviroso, acabá d' acreditar mes la justa fama ja adquirida, aixís com també las que representan nit borrascosa en alta mar, y la plassa; decoracions dels senyors Chia y Carreras respectivament.

La excusió fou de primera fent digne *pendant* á la obra y propietat artística, sobresortint la senyora Montañés y los senyors Pinedo, Hidalgo, Moron, y Mora.

Dat lo franch éxit alcansat, creyém que hi ha *Virgen* per tota la temporada.

GAYARRE.—La tant popular sarzuela *Los Madgyares* y la sempre aplaudida *Boccaccio* foren las representadas diumenje passat logrant molts aplausos las senyoras Salvador, Valls y Simó y los senyors Miró, Moragas, Segalá y Félix.

Apesar de tractarse de funcions conegudas per *bolos* se notá molta precisió y bon conjunt, lo que fèu honor al director senyor Valdealde, sent ademés per part de la Empresa las obras presentadas ab verdadera propietat.

En *Boccaccio* sobresortiren las senyoras Salvador y Valls, principalment al cantar los duos. ¡Com se deixava abressar la *Fiametta* per aquell *Boccaccio* tan galan! Tira peixet! quants haguera volgut trovarse al seu puesto.

Sembla que la companyia d' ópera després de son torneig artístich, reanudarà las representacions dijous de la present setmana, tenint ademés lo concurs de la agraciada senyora Giorgio.

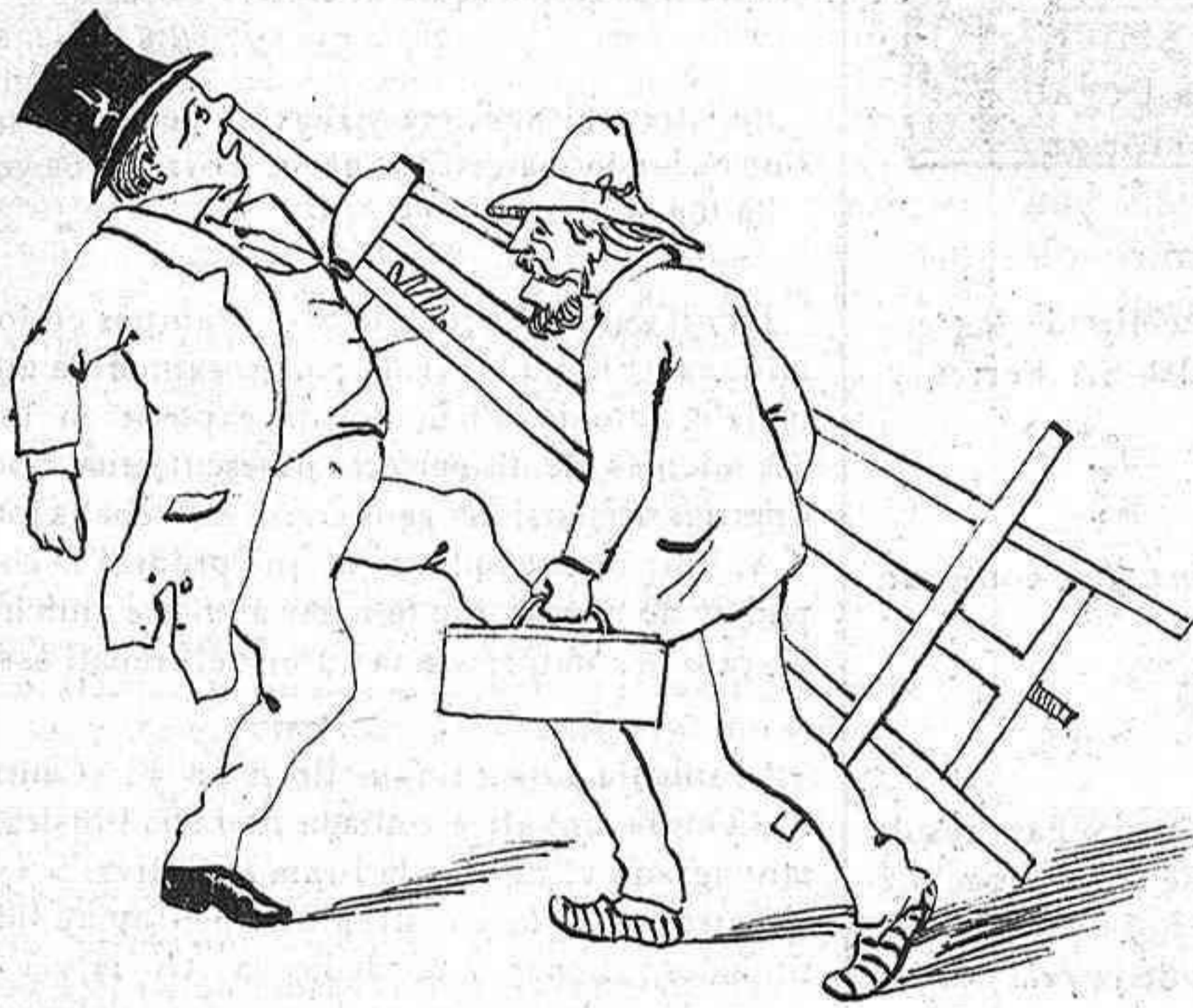
Per' dissapte se prepara *L' Africana*.

CIRCO-EQUESTRE.—Per dimecres estava anunciat lo *debut* de la numerosa companyia equestre y gimnástica que ha contractat lo intelligent empresari senyor Alegria.

Com d' algun dels artistas ne teim inmillorables datos, augurem á la Empresa magnífichs y positius resultats.

UN CÒMICH RETIRAT.

BELLAS ARTS

!!!Cuidado!!!

Calla qu' allí veig una cigonya...!
la pintaré.

—Que li sembla?
—Que m' ho fá molt bè.
—(Jo no soch més qu' emblan-
quinadó y si convinguès també li
faría).

B. Gili
90

S' han posat á la venda las segonas edicions de las comedias *Aucells de paper* y *Un cop de telas* del Sr. Ferrer y Codina.

Ja s' trovarán en totes las llibrerías.

Hem rebut lo 4.º número de *La Baylarina* que conté un escullit text.

El Pobrecito hablador se n' ha anat al cel.
Sentim lo *percancc*.

A la *cuenta* los cotxeros del Tranvía de Gracia han resolt treballar las horas que treballavan abans de la reclamació y de la huelga.

S' han conformat ab l' augment tant sols de la *pela* diaria.
Nuvol d' estiu!

La vetllada necrológica en honor del difunt poeta don F. Pelay y Briz que va tenir lloch en lo Centre Catalá fou digne del objecte á que va dedicarse.

Després d' un discurs de D. Frederich Soler (Pitarra) váren recitarse las poesías del finat, *Complanta*, *Sens titol* y *Testament*; llegintsen després algunas de los reputats poetas Bartrina, Guanyabens, Apeles Mestres, Marti y Folguera y altres.

Lo Sr. Careta llegí la necrología del malaguanyat autor de *Bach de Roda* y otras notables produccions.

Al Sr. Castelar, en la seva visita á Novelda, li debía venir á la memoria lo Sr. Cánovas.

La *pitada* segons alguns, va ser fenomenal.

Y rés... un dia pera cada hù.

Pitxor será quan 's declari monárquich del tot.

Després de la xiulada, encara lo jutje de aquella causa vol que lo Sr. Cánovas fassi un viatge pera anar á declarar á Zaragoza.

Y sinó, diu que li imposará una multa.

Vosté ray... encara que 'l multin ja li farán algun des-
quento.

Vegi al Sr. Dallonsas...

Ab quinse dias ha pagat.

Segons Mr. Fillet fa tanta feyna un inglés com quatre espanyols.

Ay fillet!... y aixís y tot los hi han de repartir la sopa?

Si que 'n son de burros!

Hem rebut lo primer número de *El Progresista* setmanari órgano del partit que acaudilla lo gefe expatriat don Manel Ruiz Zorrilla.

També ab gust hem rebut la visita de *La Correspondencia de Barcelona* diari que ab tant favor del públich, ve publicant lo Sr. Santana.

'Ns consta que per causas agenas á la casa editorial, no ha surtit encara lo nou setmanari BARCELONA ALEGRE que veurá la llum sens falta lo dimars próxim 20 del corrent.

La elegancia y baratura ab que sortirá *vestit* dit periódich, fa que li profetisém un complet éxit.

Felicitém al Sr Riera y Bertrán per son títol de *Mestre en Gay Saber* lo mateix que al Sr. Torres y Reyetó.

Ja tenen aixó de més.

La nit del benefici de la Srta. Campos en lo teatro de Catalunya (Eldorado) cridá poderosament la atenció un notable retrato de la beneficiada exposat en lo vestíbul, per ser además de un perfecte parecut, una obra de extraordinarias dimensions gens comú en treballs fotogrífichs.

Al unir nostre aplauso al que prodigá la concurrencia, no podém de menos que felicitar á nostre amich lo reputat fotógrafo Sr. Matorrodona autor del treball esmentat.

Diumenje passat tingué lloch en lo «Centro popular de S. Celoni» un' altra vetllada literaria musical de las que ab tant agrado vé donant la Junta Directiva.

Entre molts foren estrepitosament aplaudidas las poesías, titoladas: *Donas* y la dedicada *Als tapers ampurdanesos* originals respectivament de nostres colaboradores y amichs los reputats poetas Srs. Ribot y Serra y Francesch Marull.

BIBLIOGRAFIA.—En forma de follet, hem rebut la sèrie de cartas catalanistas publicadas en lo periódich *L' Aureneta* de Buenos Ayres, originals del Sr. Panteleon I. Deu.

Repichs

En un dels miralls del café del Teatro Romea, várem llegir un programa de funció de benefici, hont deya que tindria lloch la funció la vispera de la *Acención*.

Y aixó qu' era escrit ab francés redondo (sic.)

Que no podrian tenir en la administració d' aquell teatro algú qu' al menos sapigués escriurer?

Ey!... ho dihém per honra del Teatro.

Al Sr. Sagasta li ha caigut un ull de poll que 'l molestava molt y quan menos s' ho pensava.

Ja 'n tè un altre á la *cassola*.

No fa molt que n' hi va caurer un que també li feya veurer las estrellas.

Qui vulga saber com y quan li va caurer, que vagi á *Salamanca*.

Fa temps que á Madrit sembla que hi fassin lo *Vesten Anton*.

¿No podria la Empresa del teatro de Catalunya fer que se reconciliés y estigués mes d' acort la *claque* que te repartida entre los diferents pisos?

Ho dihém perque causa un trist efecte veurer la diversitat de criteri que demostra possehir la *claque* *alta* ab la del primer pis, y aixó mes que afavorir á un artista y empresa creyém que la perjudica completament.

A nostre entendre com que los actors que constitueixen aquella companyia son verdaders artistas, 'ns sembla que hi sobra del tot lo favor que 'ls puga prodigar tals *inteligencias*.

NOVEDATS.—TEATRO CATALA

LA numerosa y escullida companyia que possehirá en la próxima temporada d' hivern lo nou Teatro Regional será un alicient, tant per lo públich qu' ha de concorrer á aplaudir las obras dels nostres mellors escriptors, com per' aquestos qu' han de trovar en lo numerós personal de la excelenta companyia, artistas idóneos pera totas las escolas del nostre repertori.

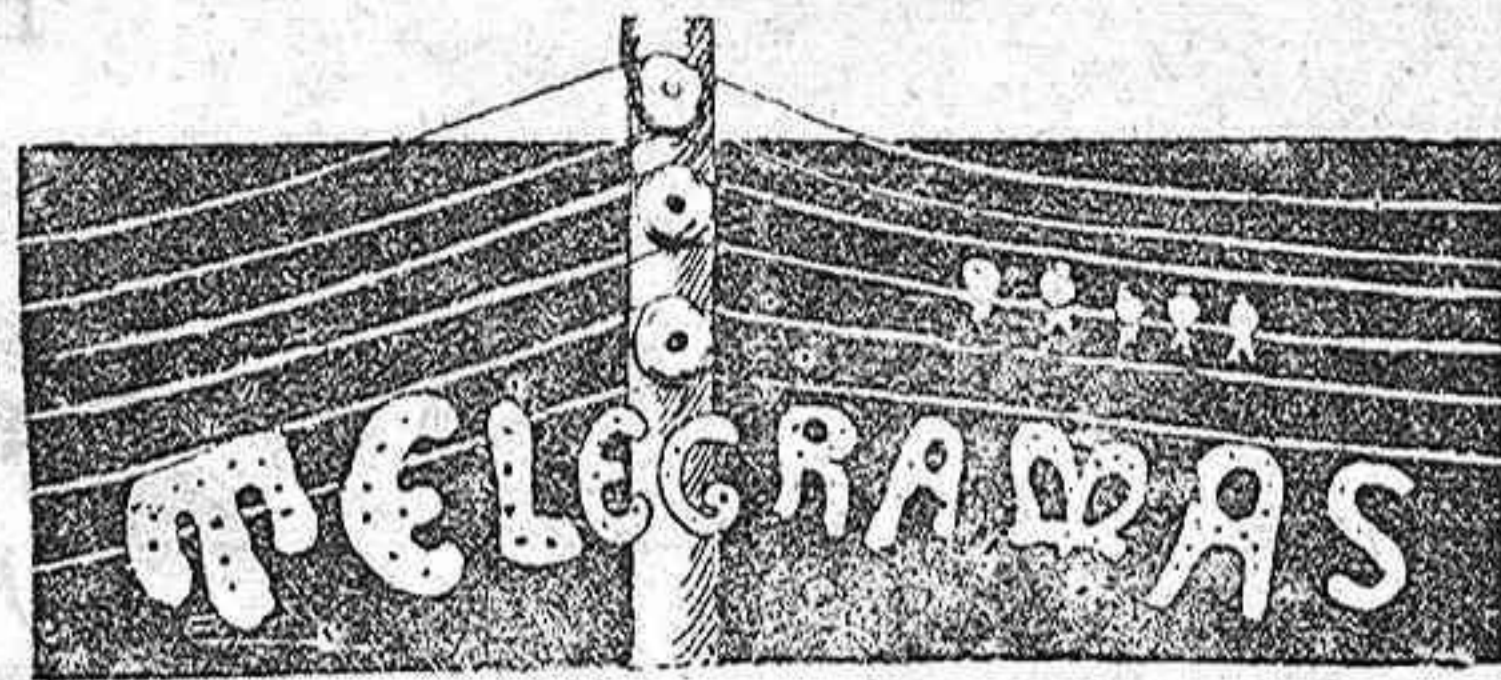
Pera la tragedia y lo drama serán fidels y reconeguts intérpretes, la primera de las primeras actrius catalanas, D.ª Carlota de Mena y lo Rossi catalá, D. Theodor Bonaplata, y pera la corda cómica figurarán en primera línea la incomparable, en aquest género, D.ª Cárme Parreño, y los tan aplaudits D. Lleó Fontova, D. H. Goula y D. F. Fuentes.

Tragedias, alta comedia, pessas en un acte, diálechs y monólechs trágichs y jocosos forman lo catálech que s' exposará al públich en la apertura de la próxima temporada.

Lo Teatro que será objecte de una costosa reparació resultarà un dels mes cómodos y bonichs colisseos de la capital en hont las nostras aristocráticas damas barceloninas trovarán un lloch de reunió digne de la seva proverbial elegancia y bon gust.

En las representacions alternarán sarzueletas lleugeras pera las quals conta la Empresa ab lo personal que requereix aquesta classe de treball.

A mes de los dos días la setmana de Teatro Catalá, actuarán diferentas societats.

Madrid 13.—3 id.—La plassa de toros rebossa de gent, s' han pagat las entradas á un ull de la cara. (1)

Desde los de mes alcurnia hasta aquells que 's venen la capa pera concorrer á la funció nacional, inundan lo *Spoliarium* modern.

Surt la quadrilla y la banda toca la pessa musical *Dios mio, cuan solos se quedan los muertos!*

MONJETAS.

Id. 13.—8 tarde.—La currida de despedida de 'n Frascuelo ha tret l' impressió del dol de Madrid.

Lo baff de la *buyna de bou* ha ofegat lo perfum del geni qu' ha volat á la posteritat.

MONJETAS.

Id. 13.—9 id.—S' ha salvat la patria! -Las huelgas quedan solventadas!—La pau d' Europa assegurada!—L' art de las banyas conta ab un altre capdill!—S' ha mort un general y ne surt un altre!—*Lagartijillo* ha pres l' alternativa!! Hossana! hossana!

Seguiré telegrafiant... lo sigle vinent.

MONJETAS Y SIGRONS

(1) No sabem que hi hagi ulls á cap mes puesto del cos humá

GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre Cartulina deguts al llápis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Puntó suspensius, una escullida colecció en la que hi constan, entre altres las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, Y. Llorens, D. Perlá, C. Martinez, L. Fons de Calvera, A. Vico, T. Edison, Y. Peral, J. Gayarre, F. Uetam, E. Laban, E. Planas, M. Matorrodona, J. Garcia Parreño, F. Soler, T. Bonaplata, B. Galofre, F. Urgellés, A. Soler, H. Goula, T. Baró, Amadeo, F. Fuentes, M. Gambardella, E. Leonardi, D. Garcia, Ll. Campos, Ll. Albert, A. Rossi, J. Valero, E. Duse, F. Maciá, F. Marull, P. Huguet, V. Balaguer, D. Rodriguez, P. Duque, F. Garcia, E. Borgi-Mamo, etcétera.

CORRESPONDENCIA

Anirá: A. Llimoner, Asmarats, Ll. Salvador.

Algo de: Loris Melikoff, Gil de la Trampa, B. R., Un Ibèrich man-resá.

Enrich Petit: Qué 's creu que perque 'n Verdú es mort pot vostó «birlarli» los seus treballs? Vaja .. queda borrat' de la llista.—Marangi: Ja ha sortit, home - Gestus II.: Si no fa la lletra més grossa y més clara, es inútil qu' envihi res. Alló son potetas de mosca ballant lo can-can.—Rufino: Ho llegirém.

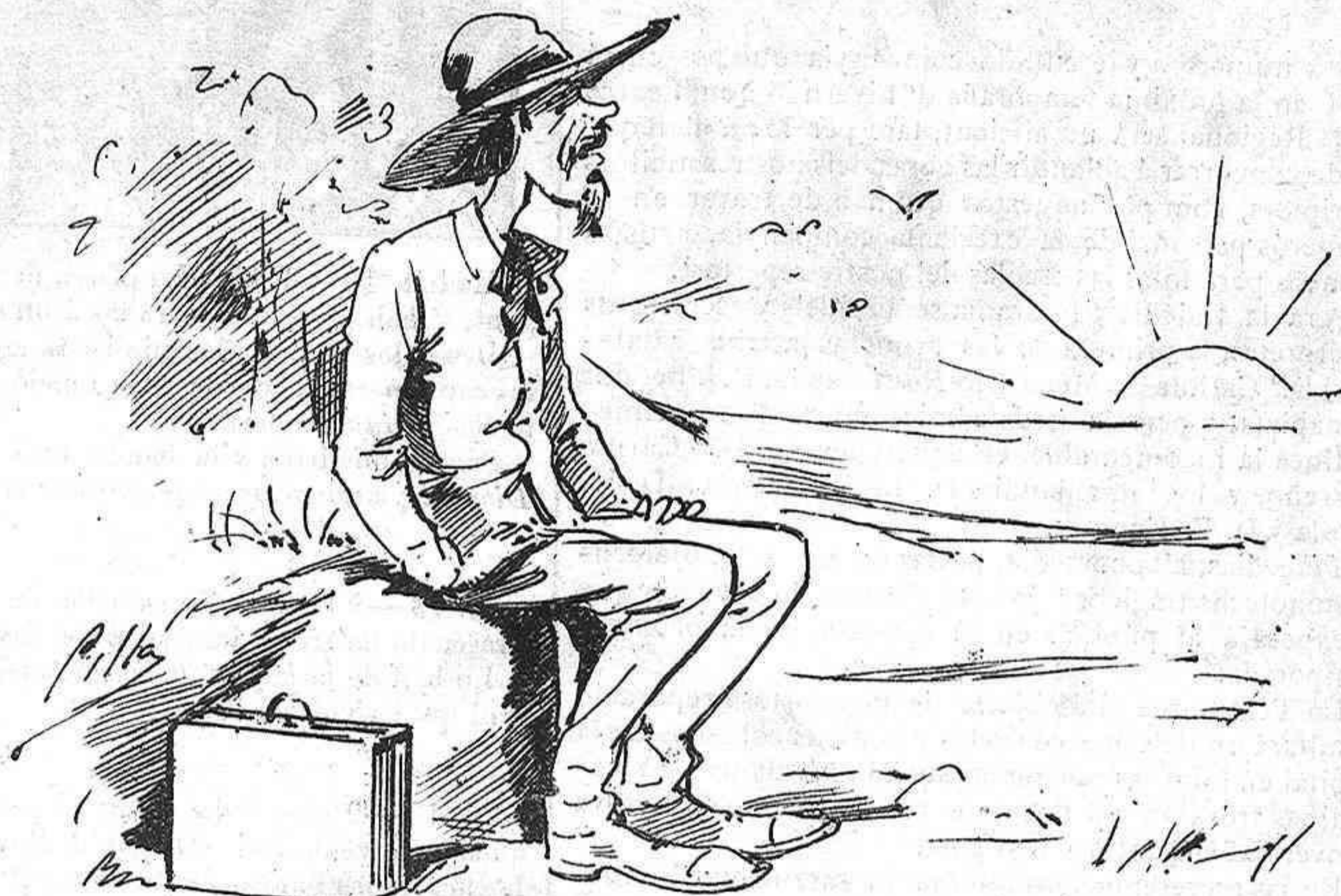
Ignaci Iglesias: No 'ns envihi treballs llarchs perque rara vegada, 'ns ve bé insertarlos.—Joan Umbert: Massa aucelletas, y brisas y cantarelles, parpellas y floretas; tot aixó es més vell que l' a'xaróp de capil-lera.

Maurich Rosal: Anirá sols lo Logogrifo. Los Cantars son inservibles.—J. Casadevall: Lo d' aquesta setmana no serveix, pero no s' arredri, pit y fora.—F. Garcia: 'Ns es impossible contestarli á lo que demana pus tot va al paquet y va publicantse per ordre y conveniencia de compaginació.

S' han rebut 13 composicions més pera lo drapayre.

BELLAS ARTS

Tot está á punt... l' estens mar!
 lo Soll... lo cell... l' horisó!
 en mon cap l' inspiració!
 pero falta lo millor...
 que no tinch pera esmorsar.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

D. Hu-tres Prima-segona y sa esposa donya Primera-tercera-segona ofereixen á V. son nou domicili: Total, número tersa, 2.º-1.º

V. TESRUB.

II.

La primera es animal,
 un timit tè la segona
 y la tot es bestia bona
 que compro jo per Nadal.

P. ALAS.

TRENCA - CAPS

Buscar un drama castellá que tingui cinch vocals y totas igualas.

ENRIQUETA C.

PROBLEMA

Descompondrer lo número 867 en quatre cantitats, de manera que sumadas, restadas, multiplicadas y divididas dos vegadas per un mateix número resultin cantitats iguals.

TRISTIS MIQUIS.

LOGOGRIFO NUMERIC

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom de dona.
- 9 1 5 8 5 6 7 9.—» »
- 6 7 3 4 9 3 5.—En las farmácias.
- 1 2 1 2 3 9.—Diminutiú de dona.
- 1 5 4 3 9.—Las casas ne tenen.
- 1 5 4 3.—En Barcelona.
- 1 2 4.—Preposició.
- 3 2.—Una lletra.
- 4.—Consonant.
- 1 2.—Una lletra.
- 1 2 8.—Tothom ne tè.
- 1 2 6 7.—Moneda inglesa.
- 1 2 4 9 8.—Célebre inventor.
- 9 6 3 5 6 7.—Nom d' home.
- 6 0 3 9 8 7 9.—Nom de dona.
- 5 4 7 5 6 2.—Vapor correu italiá.
- 1 2 3 4 9.—Nom de dona.
- 1 2 1 9.—» »
- 1 2 1.—Nom d' home.
- 4 2.—Nota musical.
- 3.—Consonant.
- 8 9.—Nota musical.
- 9 8 8.—Vegetal.
- 1 2 4 9.—Fruyta.
- 4 7 2 4 9.—Lloch d' aygua.
- 4 9 3 9.—Animal.
- 1 7 9.—Nom de dona.
- 6 5.—Negació
- 8.—Consonant.
- 1 9.—Aliment.
- 9 8 9.—En los aucells.
- 1 5.—Riu d' Italia.
- 9.—Vocal.

C. B. D. O. 1.º

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

- Xarada.—Jo-vi-ta.
- II.—Pe-re.
- Intrínquilis.—Palau.
- Logogrifo numéric.—Anselmo.
- Enigma.—Ra M ón.
- Am A do.
- Pa C iá.
- Is A ac.
- Ma R ti.
- El I as.
- Rombo.—M
- C o ll
- M o ll e t
- Ll e t
- T
- Mudansa.—Pau-Peu-Piu-Pou.
- Geroglífich.—Per partits Espanya.

LA TOMASA

PERIÓDIC FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de subscripció:

- Espanya y Portugal, trimestre. 1'50
- Cuba y Puerto Rico id. 2
- Extranger id. 2'50

NOTA—Tota reclamació podrá dirgirse á la Administració y Redacció de periódic, carrer de Sant Pau, n.º 56

LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.
 Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56.—Barña